

Plán činnosti koordinátora primárnej prevencie

Škola: ZŠ, M.R: Štefánika 2007, Čadca

Školský rok: 2022/2023

Koordinátor prevencie: Mgr. Janka Kulichová

Hlavné ciele

Plán práce koordinátora prevencie bol skoncipovaný na základe Sprievodcu školským rokom 2022/2023, Celoštátnou stratégiou ochrany a podpory ľudských práv v SR, schválenu vládou SR uznesením číslo 71/2015, smernice č.36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023, úloh koncepcie prevencie drogových závislostí v rezorte školstva, Dohovoru o právach dieťaťa, Národnej protidrogovej stratégie, Listiny ľudských práv, Akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025, koncepcie na ochranu detí v digitálnom priestore, Štátneho vzdelávacieho programu, Školského vzdelávacieho programu, Vnútorného poriadku školy a výsledkov analýzy prevencie drogových závislostí v minulom školskom roku.

Prevencia drogových závislostí je jednou z hlavných výchovných priorít školy. Výchovno-vzdelávacie proces zameriame na podporu kvality života, prosociálnu orientáciu jednotlivca, zdravý životný štýl, podporu duševného zdravia a ochranu vlastného zdravia. Prevencia drogových závislostí je súčasťou prierezových tém školského vzdelávacieho programu:

- osobnostný a sociálny rozvoj
- ochrana života a zdravia.

Koordinátor prevencie bude monitorovať, koordinovať a metodicky usmerňovať preventívnu protidrogovú výchovu na škole, spolupracovať s vedením školy, výchovnou poradkyňou, triednymi učiteľmi a vychovávateľkami školského klubu detí. Plánovaná činnosť prevenčného tímu je zameraná predovšetkým na primárnu prevenciu, pomocou ktorej chceme predchádzať sociálno-patologickým javom, rizikovým faktorom a situáciám. Osobitná pozornosť bude venovaná žiakom zo znevýhodneného sociálneho prostredia. Na zabezpečenie disciplíny v škole budú prijímané také opatrenia, ktoré sú zlučiteľné s ľudskou dôstojnosťou dieťaťa.

V súlade s Dohovorom o právach dieťaťa budeme monitorovať správanie sa detí a ich zmeny a zabezpečovať ich aktívnu ochranu. Výchova vo voľnom čase bude výraznou preventívnou alternatívou prevencie proti drogám.

Budeme realizovať prevenciu HIV/AIDS v súlade so schválenými učebnými osnovami.

V rámci vypracovaných opatrení na škole budeme podporovať a umožňovať rešpektovanie názorov detí a tak predchádzať všetkým formám rasizmu, diskriminácie a intolerancie.

Budeme uskutočňovať opatrenia na zamedzenie a eliminovanie prejavov šikanovania v škole, zvýšenie pocitu bezpečnosti u žiakov a rodičov, prípady oprávneného podozrenia preventívne riešiť.

V súlade s rezolúciou Európskej rady č. 5418/2002 o prevencii pred toxikomániou v rámci školských programov posilňovať zdravý životný štýl, a tak prispievať k zlepšeniu zdravia žiakov a k prevencii pred civilizačnými chorobami.

V zmysle Národného programu duševného zdravia budeme realizovať aktivity a programy na prevenciu civilizačných ochorení.

Snahou tímu bude spolupracovať pri vytváraní pozitívnej sociálnej klímy prostredníctvom edukačných programov ako prevencie násillia v škole. Prevenciu drogových závislostí budeme realizovať ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu.

Cieľom všetkých činností je vytvoriť na škole pozitívne, kreatívne, stimulujúce prostredie pre žiakov tak, aby vedeli naplňovať svoj voľný čas v škole i mimo nej bez drog !!!

Cieľové kognitívne kompetencie žiakov ISCED 1 (prvý stupeň)

- majú základné vedomosti a zručnosti v oblasti starostlivosti o zdravie a duševnú pohodu
- uvedomujú si hodnotu zdravia a jeho potrebu k optimálnemu rozvoju schopností človeka
- dokážu uviesť argumenty
- vedia, aký je zdravie podporujúci denný režim a snažia sa ho uplatňovať
- dokážu pomenovať všeobecné riziká v súvislosti s fajčením tabaku, pitím alkoholu, užívaním iných návykových látok a činností, ktoré sa spájajú s rizikom vzniku závislosti (napr. počítačové hry)
- poznajú základné zdravotné riziká nadmerného užívania, resp. rizikového užívania návykových látok a argumenty v prospech zdravia
- majú právne povedomie v oblasti spoločensky nežiaducich javov (šikanovanie je právne neprípustné, zákony o fajčení a alkohole, ...)
- poznajú možnosti (služby) poradenskej pomoci, vedia na koho sa majú obrátiť v prípade ohrozenia alebo poškodzovania jeho práv
- vedia pomenovať a hodnotiť základné medziľudské vzťahy
- dokážu rozoznať prejavy ľudskej neznášanlivosti a jej negatívne dôsledky, snažia sa tomu prispôbiť svoje správanie

Cieľové kognitívne kompetencie žiakov ISCED 2 (druhý stupeň)

- žiaci poznajú nielen zdravotné (vrátane podstaty závislosti), ale hlavne sociálne riziká a obmedzenia súvisiace so zneužívaním návykových látok a rizikovým správaním, dokážu uviesť relevantné argumenty pri formulovaní svojich postojov
- poznajú zákony, týkajúce sa návykových látok (zákaz fajčenia , predaja cigariet a alkoholu mladistvým, zákony ohľadne nelegálnych drog...) a dôsledky porušenia zákona - uvedomujú si význam harmonických medziľudských vzťahov pre život a poznajú viaceré možnosti ich kultivovania, poznajú spôsoby optimálnej komunikácie (v rôznych životných situáciách) oceňujú jej význam a snažia sa ju uplatňovať
- poznajú a dokážu uplatniť (niektoré) vhodné spôsoby riešenia nezhôd a konfliktov (so spolužiakmi), uvedomujú si výhody ich nenásilného riešenia

- dokážu aplikovať zásady dobrej spolupráce a právo na odlišný názor v skupine, pričom vedia, že majú svoju zodpovednosť za úlohy a konanie v skupine, majú tendenciu odolávať škodlivému tlaku skupiny

- sú informovaní o významných dokumentoch v oblasti ľudských práv a orgánoch zaoberajúcimi sa ich ochranou, dokážu argumentmi odôvodniť akceptovanie a tolerovanie inakosti

- poznajú a uvedomujú si psychologické dôsledky šikanovania, právnu zodpovednosť za také konanie a tiež fakt, že ich postoj je jednou z podmienok vzniku a rozvoja šikanovania

- dokážu si vyhľadať odbornú pomoc a komunikovať so špecializovanými službami v prípade potreby (linky dôvery, krízové centrá)

Hlavné metódy a formy práce:

- rozhovory, besedy, ankety, dotazník,
- vhodné využitie protidrogových tém vo všetkých vyučovacích predmetoch,
- práca na triednických hodinách a v záujmových útvaroch mimo vyučovania,
- práca s internetovými stránkami bezpre.sk, prevenciasikanovania.sk,
- organizovanie zábavno-náučných a športových popoludní, súťaží medzi triedami,
- nástenky, plagáty, výstavy,
- akcie organizované Žiackym parlamentom,
- prosociálna činnosť,
- monitorovanie správania žiakov,
- rozhovory s rodičmi a pod.

Pri všetkých aktivitách budú zohľadňované vekové osobitosti žiakov, ich schopnosti a záujmy, ako aj ich rodinné prostredie.

Úlohy a ich realizácia

1. Vo vnútornom poriadku školy vymedziť opatrenia proti šíreniu legálnych aj nelegálnych drog v školskom prostredí

Termín: august 2022

Zodpovední : vedenie školy, všetci vyučujúci

2. Oboznámiť sa s aktuálnou ponukou MsP Čadca, CCCaP, PZ, využívať ponuky na výchovno-vzdelávacie programy

Termín: priebežne

Zodpovední : koordinátor prevencie, vedenie školy

3. Neustále monitorovať zmeny v správaní detí, hodnotiť atmosféru v triedach. v prípadoch oprávneného podozrenia na porušenie zdravého osobnostného vývinu, bezodkladne zabezpečiť ich aktívnu ochranu a využívať účinné nástroje na predchádzanie, resp. riešenie problémového alebo agresívneho správania.

Termín: priebežne

Zodpovední: všetci vyučujúci

4. Oboznámiť rodičov s vnútorným poriadkom školy

Termín: september 2022

Zodpovední : triedni učitelia

5. Pri príležitosti Dňa obetí holokaustu a rasového násillia pripraviť spomienkovú akciu na obe holokaustu

Termín : 9. september 2022

Zodpovední : Kulichová, vyučujúci DEJ

6. Usporiadať aktivity pri príležitosti dní vyhlásených na podporu zdravia, zdravého životného štýlu a prevencie pred patologickými javmi. Výchovne využiť svetový deň výživy, týždeň zdravia, Svetový deň duševného zdravia, Týždeň boja proti stresu, Svetový deň nefajčenia, Európsky týždeň boja proti drogám a iné

Termín: priebežne

Zodpovední: koordinátor, Žiacka rada, tr. učitelia

7. Vo výchove a vyučovaní klásť dôraz na :

-návnik správneho asertívneho správania

-návnik odolávania negatívnyim vplyvom rovesníckych skupín a ich tlaku

-oboznámenie žiakov s ich právami a povinnosťami

-oboznámenie žiakov so sociálnym dopadom drogo orientovaných skupín

-rozvíjanie empatických schopností žiakov

- efektívne využívanie voľného času

-výchovu žiakov k toleranciu

-odmietanie akýchkoľvek prejavov diskriminácie, rasizmu a xenofóbie

Termín : priebežne

Zodpovední : všetci vyučujúci

8. Zapájať žiakov do súťaží a projektov na hodinách

Termín : priebežne

Zodpovední : všetci vyučujúci

9. Prostredníctvom kultúrnych podujatí, besied so známymi a zaujímavými osobnosťami ukázať žiakom pozitívne vzory

Termín : priebežne

Zodpovední : všetci vyučujúci

10. Využívať ponuky na spoluprácu s políciou - besedy na aktuálne témy

Termín : priebežne

Zodpovední : vyuč. OBN

11. V 7. roč. v spolupráci s učiteľmi biológie a občianskej výchovy zorganizovať besedu s lekárom

Termín : máj 2023

Zodpovední : vyuč. BIO, OBN

12. Spolupracovať s rodičmi nielen na schôdzkach ZRPŠ, ale snažiť sa o spoluprácu aj pri organizovaní podujatí v mimoškolskom čase

Termín : priebežne

Zodpovední : ved. školy, triedni uč.

13. Koordinátor prevencie po poradách a školeniach oboznámi učiteľov s aktuálnymi poznatkami.

Termín : priebežne

Zodpovedná : koordinátor prevencie

14. V súlade s Národným programom prevencie HIV/AIDS sa zapojiť do celoslovenskej školskej kampane Červené stužky – www.cervenestuzky.sk.

Termín : december 2022

Zodpovední : vyučujúci BIO, OBN

15. Triedni učitelia využijú na triednických hodinách významné výročia, svetové dni :

9.9. Pamätný deň holokaustu

12.9. Svetový deň ústneho zdravia

15.9. Svetový deň mieru

16.9. Svetový potravinársky deň

2.10. Svetový deň bez násilia

10.10 Svetový deň duševného zdravia

16.10 Svetový deň výživy

24.10 Svetový deň OSN

19.11 Medzinárodný deň bez fajčenia

1.12. AIDS svetový deň prevencie

10.12 Svetový deň ľudských práv

25.3 Deň zápasu za ľudské práva

7.4. Svetový deň zdravia

22.4. Deň Zeme

28.4. Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia

3.5. Deň mlieka

31.5. Svetový deň bez tabaku

5.6. Svetový deň životného prostredia

26.6. Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami

Termín : priebežne

Zodpovední : tr. učitelia

16. Úlohou všetkých pracovníkov školy je kontrola, ktorej cieľom je zabránenie prenikania drog do školy

Termín : stále

Zodpovední : všetci zamestnanci školy

17. Všetci zamestnanci školy si všímajú správanie žiakov a prípadné príznaky užívania drog a okamžite ich hlásia vedeniu školy

termín: stále

Zodpovední: všetci zamestnanci

18. Podporovať účasť žiakov na krúžkovej činnosti v škole, CVČ a ZUŠ

Termín : september 2022

Zodpovední : vedúci krúžkov, tr. uč.

19. Pomocou dotazníka zistiť mieru šikanovania na škole, z jej výsledkov vyvodit' opatrenia zabraňujúce prejavom šikanovania v škole i mimo nej

Termín : priebežne

Zodpovední : koordinátor, tr.uč.

20. Na hodinách OBN pracovať s doplnkovými učebnými textami Ako poznám sám seba

Termín : priebežne

Zodpovední : koordinátor, vyuč. OBN

- psychologická internetová poradňa pre mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením
<https://dobralinka.sk/>.

Termín : priebežne

Zodpovední : koordinátor PP

Prácu s triednym kolektívom a aktivity mimo vyučovania zamerať nasledovne:

I. stupeň:

1. - 2. ročník:

Zamerať sa na formovanie medziľudských vzťahov (v rodine, triede, a pod.), aktivity orientovať na prezentáciu zdravého životného štýlu, správnej výžive, hygiene ako základu zdravia, nácviku postojov (vyjadriť súhlas - nesúhlas), režimu dňa.

3. - 4. ročník:

Poskytnúť vstupné informácie o vplyve fajčenia, alkoholu, drog na zdravie dieťaťa v rozsahu knihy Nenič svoje múdre telo. Posilňovať zdravý životný štýl žiakov, zapájať ich do akcií o zdravej výžive. Poučiť ich o šikanovaní a intolerancii. Naučiť ich správne striedať prácu (príprava na vyučovanie) a oddych.

II. stupeň:

5. ročník:

Ukončiť prácu s publikáciou Nenič svoje múdre telo s prepojením na I. stupeň, využívať učebný text Ako poznám sám seba. Navrhované témy:

- Režim dňa, zásady správneho učenia sa v súvislosti s prechodom na II. stupeň.
- Závislosť na fajčení
- Ako čeliť šikanovaniu.

6. ročník:

Aktivity zamerať na formovanie postojov k zdraviu. Navrhované témy:

- Správna životospráva. Aj sladkosti môžu byť závislosťou.
- Alkohol a iné drogy.
- Vedieť povedať "nie" - opatrnosť v styku s neznámymi osobami.
- Asertívne správanie.

7. ročník:

Aktivity zamerať na formovanie medziľudských vzťahov: kamarátstvo, priateľstvo, láska a ochrana zdravia. Navrhované témy:

- Moje sny a túžby. Pozitívne vzory.
- Medziľudské vzťahy, tolerancia, opatrnosť pri styku s neznámymi osobami.
- Závislosť na fajčení a alkohole.

8. ročník:

Aktívne pôsobenie rovesníckych skupín smerom k mladším žiakom, zapájanie aktivistov do prípravy a organizovania aktivít na škole zameraných na zdravý životný štýl, formovanie postoju a rebríčka životných hodnôt. Odporúčané témy:

- Ľudské telo, cigareta a alkohol.
- Patologické hráčstvo.
- Problematika šikanovania - obeť a agresor.
- Dospievanie.

9. ročník:

Aktivity zamerané na formovanie zodpovednosti za svoje zdravie a svoje konanie. aktívny vplyv rovesníkov v období dospievania. Odporúčané témy:

- Civilizačné choroby. HIV.
- Drogy, drogová závislosť.
- Ako sa vyrovnat' s neúspechom.
- Trestné činy a priestupky mladistvých.
- Šikanovanie - obeť, agresor.

Doplnkové učebné texty

ISCED 1

Nenič svoje múdre telo: Claire Raynerová

ISCED 2

Ako poznám sám seba - 5. - 9. roč. ZŠ + metodická príručka: M. Zelina, M. Uhereková, Z. Kašparová, T. Houška

Ľudské práva a zručnosti potrebné na ich uplatnenie (Metodická príručka pre učiteľov ZŠ a SŠ): L. Bagalová, D. Gogolová

Internetové stránky pre námety a podporu:

www.ipcko.sk

www.minedu.sk/detske-a-ludske-prava.sk

www.beznenavisti.sk

www.bezpre.sk

www.schools-for-health.eu

www.novodobiotroci.sk

www.cervenestuzky.sk

www.statpedu.sk

www.obchodsludmi.sk

www.previnciasikanovania.sk

www.minedu.sk

www.vudpap.sk

www.zodpovedne.sk

www.stopline.sk

www.pomoc.sk

www.ovce.sk

www.drogynie.sk

www.zachranari.sk

www.unicef.sk

www.bezpecnenainternete.sk

www.bezpecnaskola.sk

Konkrétne informačné a metodické zdroje:

1. Odporúčania a nástroje na monitorovanie problémových situácií v triede a škole sú na <https://www.komposyt.sk/pre-odbornikov/psychologicka-cinnost/prevenicia>.
2. Oddelenia prevencie Policajného zboru, krajských koordinátorov prevencie (ďalej len „preventisti“), <https://www.minv.sk/?kontakty-na-krajskych-koordinatorov-preveniekriminality>. 21
3. Obchodovanie s ľuďmi: <http://bezpre.mpc-edu.sk/>, www.statpedu.sk/sk/metodickyportal/metodicke-podnety/, www.obchodsludmi.sk, www.novodobiotroci.sk, www.previnciakriminality.sk.
4. Všetci to robia!, K prevencii v škole a DVD „Alkohol skrytý nepriateľ“ – metodicko - preventívne publikácie v tlačenej i elektronickej podobe <http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/vsetci-robia-kprevencii-skole.html>.
5. Východiská k tvorbe stratégie školy v prevencii rizikového správania detí a žiakov – <http://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/vychodiska-ktvorbe-strategie-skoly-prevenicii-rizikoveho-spravania-deti-ziakov.html>.

6. „Škola bez nenávisti“ - prevencia šikanovania, kyberšikanovania a nenávistných prejavov na ZŠ a SŠ. Školám, ktoré splnia určené podmienky, bude udelený certifikát kvality „Škola bez nenávisti“: <https://www.iuventa.sk/sk/Projekty/skola-bez-nenavisti.alej>.

7. o bezpečnom používaní internetu odporúčame využívať napríklad tieto webové sídla: www.zodpovedne.sk, www.stopline.sk, www.pomoc.sk, www.ovce.sk.

8. Text Školská socializácia a nové výzvy v prevencii, o nových výzvach v prevencii nežiaduceho, rizikového správania žiakov a zároveň rámcové metodické odporúčania, ako na ne reagovať. <http://www.statpedu.sk/files/sk/publikacnacinost/metodiky/skolska-socializacia-nove-vyzvy-prevencii.pdf>.

9. Bezpečnosť v doprave: Praktický výcvik a teoretické vyučovanie zabezpečujú Detské dopravné ihriská (DDI), ktorým MŠVVaŠ SR poskytlo dotáciu. Na týchto DDI sa praktický výcvik a teoretické vyučovanie poskytuje bezplatne. Zoznam uvedených DDI a ďalšie informácie sú zverejnené na webovom sídle MŠVVaŠ SR.

10. CVTI SR vydáva časopis Prevencia zameraný na prevenciu sociálno-patologických javov v rezorte školstva https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-oskolstve/vyskumy-a-prevencia/casopis-prevencia.html?page_id=10276.

11. Záverečné správy z výskumov v oblasti prevencie sú zverejnené na https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/vyskumy-aprevencia/vyskum-v-oblasti-prevencie.html?page_id=10278.

12. Informácie a odporúčania z výskumu CVTI SR „Význam internetu a sociálnych sietí v živote žiakov základných a stredných škôl“ <https://www.minedu.sk/data/att/16075.pdf>.

Očakávané výsledky:

Očakávame, že pomocou navrhovaných aktivít zvýšime pocit bezpečnosti u žiakov a rodičov, zabezpečíme aktívnu ochranu každého žiaka pred psychickým a fyzickým týraním, šikanovaním a ohrozovaním jeho mravného vývinu. Napomôžeme osvojiť si u detí zdravý životný štýl, prehĺbime právne vedomie detí, pomôžeme odstraňovať sociálno-patologické javy na škole, ako je problémové a agresívne správanie sa a psychické týranie. Naučíme žiakov asertívnemu správaniu, hodnoteniu seba a iných a naučíme ich slobodne vyjadriť svoj názor. Našou snahou je ochrániť prostredie školy od fajčenia a požívania a prechovávanía drog a predovšetkým chrániť zdravie detí. Naučiť ich zodpovednosti za vlastné zdravie. Od rodičov očakávame užšiu spoluprácu so školou v oblasti prevencie, ich aktívny záujem o problematiku prevencie, spoluprácu a pomoc pri odhaľovaní sociálno-patologických javov. S ich pomocou chceme nežiaduce formy správania čo najviac obmedziť aj v mimoškolskom prostredí. Očakávame, že rodičia nebudú zakrývať zistené skutočnosti, v záujme svojho dieťaťa nebudú k problematike ľahostajní a budú prístupní radám odborníkov.

Plán koordinátora prevencie je variabilný a v prípade potreby bude upravený alebo doplnený. Súčasťou plánu činnosti je aj Program prevencie a riešenia šikanovania, násillia, závislostí, diskriminácie a sociálno -patologických javov žiakov v škole.